

Kot domowy (łac. *Felis catus*, również *Felis silvestris catus* lub *Felis silvestris domesticus*), to udomowiony gatunek małego, mięsożernego ssaka z rzędu drapieżnych, z rodziny kotowatych. Przez ludzi ceniony jest jako zwierzę domowe oraz z powodu jego zdolności do niszczenia szkodników.

Koty są często opisywane jako „samotnicy”. W rzeczywistości jednak są z natury towarzyskie. Mają jedynie słabo rozwinięty instynkt stadny. Oznacza to, że w stanie dzikim same dbają o swoje podstawowe potrzeby (bezpieczeństwo, pożywienie). Relacja pomiędzy ludźmi a kotami domowymi przez tysiące lat nabrała cech symbiozy. Koty dostrzegają różnice gatunków i wiedzą, że ich opiekunowie nie są kotami. Potwierdza to różnica między językiem ciała używanym przez kota w kontaktach z ludźmi, a tym używanym wobec przedstawicieli swojego gatunku.

Kot nie znosi złego traktowania i jest pod tym względem bardzo pamiętliwy. Dobrze traktowany, przywiązuje się do swego właściciela i na swój powściągliwy sposób okazuje mu przyjazne uczucia (wybiega na spotkanie, towarzyszy przy pracy, domaga się głaskania itp.). Niektóre koty można nauczyć prostych sztuczek, np. „proszenia” o jedzenie. Skarcony kot nie atakuje swego właściciela, ale się nań „obraża”. Nie ma jednak poczucia winy w ludzkim tego słowa znaczeniu, toteż po kilku godzinach przychodzi z „propozycją pojednania”.

Koty – i te „dachowe”, i te najbardziej rasowe – stały się w ostatnich 15 latach bardzo popularnymi domownikami. Jednak ich uzależnienie od człowieka i jego „zachcianek” ma ogromny wpływ na zachowanie tego gatunku, występowanie pewnych schorzeń i zaburzeń behawioralnych. Opiszę tutaj tylko niektóre aspekty przebywania kota w ścisłym otoczeniu człowieka, które są częstymi powodami wizyt u lekarza weterynarii.

Sterylizacja kotów

Kot, jak każdy inny ssak (i nie tylko) posiada zdolność rozmnażania, a instynkt zachowania gatunku to jeden z najsilniejszych instynktów w naturze. Pozbawiając kota gonad, pozbawiamy go odczucia instynktownego zachowania gatunku.

Co na to kot?

Miauczenie kotki w rui, znaczenie terenu intensywnie śmierdzącym moczem oraz ograniczenie populacji to główne powody, dla których ludzie poddają koty sterylizacji. Konsekwencje sterylizacji są bardzo istotne dla fizjologii kota. Czynność ta, zmieniając nie tylko zachowanie, ale także procesy fizjologiczne nakłada na człowieka obowiązek dbania o to, aby konsekwencje sterylizacji zlikwidować lub przynajmniej złagodzić. Jednym z podstawowych obowiązków w tej kwestii jest stosowanie specjalistycznych diet, które ograniczają ryzyko nadwagi (i co za tym idzie cukrzycy), schorzeń dolnych dróg moczowych oraz zaburzeń behawioralnych.

Żywnienie

W warunkach naturalnych kot odżywia się pokarmem niemal wyłącznie zwierzęcym. Sporadycznie, w celach dietetycznych, spożywa pokarmy roślinne, np. by oczyścić swój przewód pokarmowy z niestrawionych resztek (pióra, sierść, kości). Tymczasem na przestrzeni prawie 10 000 lat (koty udomowiono ok. 9500 lat temu) człowiek z uporem dokarmia kota resztkami z „pańskiego stołu”. No cóż, kot – coraz bardziej uzależniony od pokarmu dostarczanego przez człowieka – jest skazywany na spożywanie tego roślinnego balastu, który niejednokrotnie jest przyczyną dolegliwości nie tylko ze strony przewodu pokarmowego, ale też np. skóry, narządów węchu, wzroku.

Jednym z najbardziej rozpowszechnionych mitów odnośnie żywienia kotów jest przekonanie o potrzebie spożywania przez nie mleka. Tymczasem większość dorosłych kotów nie posiada enzymów trawiących laktozę (główne białko mleka). W konsekwencji dorosłe koty pijące mleko często mają biegunki, brzydką sierść, a w skrajnych przypadkach są wychudzone i odwodnione. Może i mleko im smakuje,

ale ani nie jest dorosłym kotom potrzebne, ani zdrowe dla nich.

Tworzenie nowych ras, sterylizacja, ograniczenie ruchu, brak możliwości polowania, to przykłady uwarunkowań, które mają prze-

możny wpływ na potrzeby pokarmowe kotów. A co na to wszystko kot? Ano kot, jak to kot, przedstawia swoje „opinie” poprzez stan zdrowia. Krótko mówiąc, gdy Twój kot ma problemy zdrowotne, przeanalizuj sposób jego żywienia.

Zachowanie

Kot, jak wiele innych stworzeń, ułatwiając sobie zdobywanie pokarmu, zbliżył się do ludzi i to tak bardzo, że dał się udomowić i uzależnić od człowieka. To zbliżenie ma co prawda zupełnie inny charakter niż „przyjaźń” człowieka z psem, lecz z pewnością zmieniło sposób zachowania kota. O ile psa potrafimy zrozumieć i wychować (wytresować, wyszkolić), to z kotem nie da się tak postąpić.

Jednym z częściej spotykanych problemów jest jego podatność na stres. Takie objawy u kota jak agresja, posiłkiwanie poza kuwetą (często na ubrania lub do butów), demonstrowanie niezadowolonia poprzez np. zrzucanie doniczek z parapetu, to najczęściej objawy stresu. Dla ludzi opiekujących się kotem w wielu przypadkach ustalenie przyczyny tego stresu jest zadaniem trudnym i wymagającym niejednokrotnie porady lekarza weterynarii lub behawiorysty.

Reasumując, chcąc posiadać kota należy najpierw przemyśleć swoje możliwości utrzymywania zwierzęcia w bezstresowych, zdrowych warunkach, zapewniając mu odpowiedniej jakości schronienie i pożywienie. Zupełnie inaczej zachowują się bowiem koty przydomowe, „pracujące”, a inaczej „kocia arystokracja”, uczestnicząca w wystawach, podróżach i przyzwyczajona do komfortu salonów. Pamiętajmy więc, że kot swoim zachowaniem „opowiada” nam, co myśli o swojej sytuacji w danym momencie – nie wczoraj czy jutro, tylko właśnie teraz.

Powodzenia w życiu z kotem życzy

lek. wet. ANDRZEJ ALWEIL

